

Kazatel: Josef Hurta

Písně: 33, 325, 322, 510, 383, 411

Čtení: Job 40, 1 – 14

Text: Mt 20, 1 – 16 *Neboť s královstvím nebeským je to tak, jako když jeden hospodář hned ráno vyšel najmout dělníky na svou vinici. Smluvil s dělníky denár na den a poslal je na vinici. Když znovu vyšel o deváté hodině, viděl, jak jiní stojí nečinně na trhu, a řekl jim: 'Jděte i vy na mou vinici, a já vám dám, co bude spravedlivé.' Oni šli. Vyšel opět kolem poledne i kolem třetí hodiny odpoledne a učinil právě tak. Když vyšel kolem páté hodiny odpoledne, našel tam další, jak tam stojí, a řekl jim: 'Co tu stojíte celý den nečinně?' Odpověděli mu: 'Nikdo nás nenajal.' On jim řekl: 'Jděte i vy na mou vinici.' Když byl večer, řekl pán vinice svému správci: 'Zavolej dělníky a vyplat jim mzdu, a to od posledních ke prvním!' Tak přišli ti, kteří pracovali od pěti odpoledne, a každý dostal denár. Když přišli ti první, měli za to, že dostanou víc; ale i oni dostali po denáru. Vzali ho a reptali proti hospodáři: 'Tihle poslední dělali jedinou hodinu, a tys jim dal stejně jako nám, kteří jsme nesli tíhu dne a vedro!' On však odpověděl jednomu z nich: 'Příteli, nekřivdím ti! Nesmluvil jsi se mnou denár za den? Vezmi si, co ti patří a jdi! Já chci tomu poslednímu dát jako tobě; nemohu si se svým majetkem udělat, co chceš? Nebo snad tvé oko závidí, že jsem dobrý?' Tak budou poslední první a první poslední.*

Představte si, že jste ministr práce a sociálních věcí a máte za úkol spravedlivě rozdělit důchody lidem, kteří v životě různě pracovali. Přitom není jasné, co vlastně to důchodové zabezpečení je. Je to odměna za celoživotní práci? Měří se tedy podle zásluh, podle odpracovaných let, podle společenské prospěšnosti nebo třeba podle výše daní, jež jste za život odvedli do státní pokladny, nebo také podle toho, kolik jste v životě porodili nových daňových poplatníků? Anebo je to sociální systém, který má za úkol pomoci lidem, kteří se po konci produktivního věku stali neproduktivními, nevydělávajícími a tím pádem potřebnými? To je důležitá otázka. Protože pokud řeknete, že všichni mají právo na důstojný důchod, a že tedy dáte všem zhruba stejně, pak se hned ozvou ti, kteří v životě vydělávali mnohem víc nebo měli náročnější práci, a kteří podle svého mínění dřeli víc než druzí a budou se tedy domnívat, že mají nárok, aby dostali přidáno prostě proto, že si to zaslouží. Ale co když je vyměřená penze jen jakýmsi milodarem navíc, který nám stát blahosklonně udílí přesto, že by nám vlastně nemusel dávat nic, protože každý je přece sám strůjcem svého vlastního štěstí.

Takže se podíváme do bible, jak to má být správně. Jenže bible neříká o moderním důchodovém zabezpečení zhora nic. Zato výstižně popisuje, jaký je Pán Bůh, jací jsme my lidé a jak přistupovat ke svému životu. Ale možná, že nám odpovědi na tyto ryze náboženské otázky následně pomohou vyrovnat se i s otázkami, které zdánlivě s vírou nemají nic společného.

Otevřeli jsme bibli v Matoušově evangeliu ve 20. kap. kde se nachází známé Ježíšovo podobenství o dělnících na vinici. První, co se z něj dozvídáme je konstatování, že podobenství se nevyjadřuje k tomu, jak to má chodit na světě, nýbrž jak je tomu s královstvím nebeským.

S královstvím nebeským je to tak, jako když jeden hospodář hned ráno vyšel najmout dělníky na svou vinici. Smluvil s nimi denár na den a poslal je do práce. Až po sem je všechno jasné. Jeden pracovní den rovná se jeden denár. Jenže jak postupuje den, přibývá pracujících a ubývá nezaměstnaných. Na konci dne tak bude čekat na odměnu více pracovníků, než jich bylo najato ráno. Pokud má hospodář jen omezený badžet financí, se kterým počítal pro ty, které najal na celý den, měl by nyní logicky jejich odměnu snížit, aby mu vyšly peníze i pro ty, kteří přišli na jeho vinici později a jsou tam tedy jakoby navíc. Jenže odborářští předáci těch celodenních dělníků požadují, aby oproti smlouvě dostali naopak ještě přidáno, jestliže chce hospodář odměnit i ty flákače, co se moc nenadřeli. Hospodářova rovnostářská politika vlastně vůbec nepřináší kýžený sociální smír, ale naopak vnáší mezi dělníky vlnu nespokojenosti, hašteřivosti, závisti, rozdělení a další nepěkné věci.

Můžeme tu pozorovat zvláštní skutečnost. Kdyby hospodář neodměnil ty, kteří pracovali jedinou hodinu, byli by ostatní dělníci se svým denárem naprosto spokojeni. Vždyť se na tom ráno dohodli. Ale když viděli, že hospodář odměnil také někoho jiného, kdo s nimi celý den nepracoval, tehdy si začali stěžovat. Problém tedy není v tom, že by dostali málo, ale že jiní dostali stejně.

O čem to vypovídá? Těm dělníkům vadí, že hospodář je stejně dobrý i k jiným. Vadí jim, že je dobrý. Zcela výstižně ten problém pojmenuje sám hospodář. Doslovný překlad z řečtiny znamená: Je tvé oko zlé, že jsem dobrý? Ano, přesně to dělníkům vadí. Že hospodář je dobrý a chce dát i tomu poslednímu stejně jako jim. Obviňují ho, že vlastně víc pomáhá druhým než jim. Neslyšeli jsme to už někde? Že se víc pomáhá cizincům než vlastním lidem? A že když jsou peníze pro cizí, tak by se mělo o to víc přidat nám?

Jenže v případě hospodáře, kdo jsou ti cizí a ti vlastní? Kdo jsou ti zasloužilí a kdo ti nezaměstnaní? Nejsou všichni vydáni na hospodářovu milost? Nejsme si snad všichni rovni? Copak by ti celodenní dělníci dostali svůj denár, nebýt laskavosti hospodáře s nímž je ráno najal na vinici, tedy též laskavosti, kterou projevil i těm pozdním dělníkům? Není snad všechno jen milost?

A copak si hospodář nemůže se svým majetkem dělat co chce? Uvažujte: Jaká je v tom naše zásluha, že jsme se narodili zdraví a inteligentní, že jsme mohli v životě pracovat a vydělávat na živobytí? Nulová. My jsme tu vůbec být nemuseli, anebo jsme nemuseli být zdraví, nebo jsme se mohli narodit úplně jinde, třeba na Ukrajině a teď bychom byli uprostřed bojů. Jaká je to zásluha, že jsme tady, že si můžeme každé ráno koupit rohlík a mléko a nemuset se skrývat v bunkru? Jakou na tom máme zásluhu? Naprosto nulovou. Všechno je milost. Když to přeženu až do krajnosti, kdokoliv z nás, jak tady sedíme, se mohl místo v České republice narodit v Iráku nebo v Somálsku. Byli bychom křesťany? Jaká je to zásluha, že teď sedíme tady, posloucháme evangelium a pak půjdeme domů na oběd?

Hospodář v podobenství říká: Příteli, nekřivdím ti. Žádná křivda se ti neděje. Leda bys považoval za křivdu, že netrpíš jako jiní. A těm, kterým závidíš, nemáš co závidět. Ti poslední dělníci, kteří pracovali jedinou hodinu nebyli žádní lenoši, když celý den stáli na trhu a marně čekali a doufali, že je někdo najme. Hospodář v nich vidí lidi přehlížené, kteří trpí tím, že si jich nikdo nevšímá, že je nikdo nenajímá, že o ně nikdo nejeví zájem. Hospodář je lítostivý a milostivý. A on chce dát tomu poslednímu jako tobě. A to nám vadí, nám zasloužilým pracovníkům, kteří čekáme, že na rozdíl od jiných my dostaneme tu hojnou odměnu v nebesích. Ale s královstvím nebeským je to tak, že poslední budou první a první poslední.

Modlitba: *Pane Ježíši Kriste, ty nám svým slovem nastavuješ zrcadlo i tenkrát, když se v něm uvidíme v ne příliš lichotivém světle. Odpusť nám naši závistivost, nespokojenost, hašteřivost, ukřivdenost a záslužnictví. To vše je projevem pýchy našeho srdce. Ty jsi však Bůh milostivý a laskavý a díky tvé milosti jsme tady a žijeme. Kéž věříme, že tvoje milost platí stejně jak pro nás, tak i pro všechny lidi na celém světě.*

Přímluvná modlitba: *Pane Ježíši Kriste, spojuješ svou církev u stolu Páně, u tvé hostiny, kde není rozdílu mezi lidmi. Prosíme, ať už se nikdy nestavíme nad druhé v bláhovém domnění, že jsme lepší. Napomeň nás pokaždé, když podvědomě druhé snižujeme, zraňujeme a odsuzujeme. Prosíme za všechny přehlížené, kteří trpí tím, že si jich nikdo nevšímá, že nikoho nenajímají, že o ně nikdo nejeví zájem. Probud' v nás zájem o naše bližní. Modlíme se za děti i dospělé i zemích, kde je válka a bída. Prosíme za bližní v Sýrii, na Ukrajině, v Somálsku a v mnoha dalších zemích, kde je život o mnoho těžší než v našich poměrech. Prosíme tě, uť nás odpusť, uť nás také odpusť si luxus a hojnost v době, kdy jiní strádají hladem a nouzí. Kéž postní období, v němž se uskromňujeme, přispěje ke spravedlivějšímu světu. Kéž se nepostíme samoučelně či dokonce pro své vlastní zájmy a vášně. Pane, ty jsi kráčel cestou oběti pro celý svět. Kéž i my dovedeme něco obětovat alespoň pro jednoho bližního, pro jednoho potřebného, kéž dovedeme přispět k pokornější náladě ve společnosti, k pokojnému soužití s lidmi kolem nás, k pokoji v rodině, a tak zakusit tvůj pokoj ve svém srdci. Pane Ježíši Kriste, tobě sláva a čest s Otcem i Duchem svatým až na věky věků. Amen.*